

Prof. Luminița Mihaela Bălan

AVENTURILE CUVINTELOR

Auxiliar pentru Limba și literatura română

ISBN 978-973-0-44363-9

Prof. Luminița Mihaela Bălan

Școala Gimnazială „Avram Iancu” Baia Mare

AVENTURILE CUVINTELOR

Auxiliar pentru Limba și literatura română

Clasa a IV-a

*Exerciții de lectură, gramatică aplicată și
scriere creativă pentru campioni*

Baia Mare

2026

ISBN 978-973-0-44363-9

ARGUMENT

Un instrument modern pentru o generație în schimbare: De ce este acest auxiliar soluția ideală pentru clasa a IV-a?

Trecerea în clasa a IV-a reprezintă un moment de cotitură în parcursul educațional al fiecărui elev. Este anul în care noțiunile abstracte de limbă și literatură română prind contur, iar exigențele cresc, pregătind tranziția către ciclul gimnazial. În acest context, un auxiliar didactic nu trebuie să fie doar o colecție sterilă de exerciții, ci o punte între curiozitatea nativă a copilului și rigoarea programei școlare. Prezentul auxiliar a fost conceput tocmai pentru a îndeplini această misiune, oferind un echilibru perfect între utilitatea pedagogică, atractivitatea vizuală și eficiența învățării.

În primul rând, materialul se remarcă printr-o **structură logică, aerisită și perfect calibrată**, concepută special pentru a evita suprasolicitarea. Într-o epocă în care elevii sunt adesea copleșiți de manuale dense și textuare compacte, acest auxiliar propune o abordare minimalistă, concentrată pe esențial. Divizarea în patru unități tematice majore (Școala, Toamna, Lumea Cunoașterii și Iarna), flancate de evaluări inițiale și finale, asigură o parcurgere firească a materiei.

În al doilea rând, auxiliarul reușește să **îmbină armonios competențele de receptare a textului cu cele de exprimare scrisă și gramatică**. Textele suport propuse nu sunt doar simple exerciții de lectură, ci povești captivante sau fragmente informative de tip științific (precum miraculoasa comunicare subterană a arborilor), adaptate psihologiei copilului de 10 ani. Prin trecerea de la analiza textului la studiul părților de vorbire (substantiv, pronume, verb, adjectiv) și apoi la atelierul de scriere creativă, elevul nu doar memorizează reguli, ci înțelege utilitatea lor practică.

Mai mult decât atât, acest instrument excelează prin **caracterul său independent și autodidact**. Includerea unei chei a exercițiilor pe ultima pagină transformă auxiliarul într-un material versatil, ideal atât pentru lucrul la clasă, sub îndrumarea învățătorului, cât și pentru studiul individual acasă sau pe timp de vacanță. Elevul primește feedback imediat, își poate autoevalua progresul prin grile interactive și este stimulat emoțional prin acordarea unei diplome de merit la finalul parcursului.

În concluzie, acest auxiliar reprezintă mai mult decât un suport de curs; este un partener de învățare eficient și modern. Prin concentrarea cunoștințelor esențiale, materialul garantează fixarea temeinică a noțiunilor din programa clasei a IV-a, cultivând în același timp plăcerea pentru lectură și mândria de a scrie corect în limba română. Este investiția ideală în succesul școlar al copilului de astăzi și al adolescentului de mâine.

Prof. Luminița Mihaela Bălan

Evaluare Inițială – Cu rucsacul plin de amintiri

1. Citește cu atenție textul de mai jos:

„Vara a trecut ca un zbor de rândunică. Matei și Ioana și-au strâns scoicile adunate de pe plajă și s-au pregătit de școală. În ghiozdanul cel nou, Matei a pus un penar verde, trei caiete curate și o carte cu aventuri.

— Ești gata? a întrebat-o el pe sora lui. Clopoțelul ne așteaptă!”

2. Răspunde în scris la următoarele întrebări, pe spațiile date:

- a) Care sunt personajele din textul de mai sus?

○ Răspuns:

- b) Ce a pus Matei în ghiozdanul cel nou?

○ Răspuns:

3. Găsește în text și notează:

- Un cuvânt cu sens opus (antonim) pentru „vechi”: _____
- Un cuvânt cu același sens (sinonim) pentru „a trecut”: _____

4. Adevărat (A) sau Fals (F)? Priveste din nou textul de la exercițiul 1 și bifează răspunsul corect:

- Matei și Ioana au adunat scoici de pe plajă. [A] [F]
- În ghiozdanul cel nou, Matei a pus un penar roșu. [A] [F]
- Clopoțelul îi așteaptă pe copii. [A] [F]

Recapitulare – Sunete, litere și cuvinte

1. Desparte în silabe următoarele cuvinte din text și notează numărul de litere și sunete după model:

- Model: *plajă* = *pla-jă* (5 litere, 5 sunete)
- *rândunică* = _____ (____ litere, ____ sunete)
- *ghiozdan* = _____ (____ litere, ____ sunete)
- *caiete* = _____ (____ litere, ____ sunete)

2. Corectează greșelile de ortografie din enunțurile de mai jos și rescrie-le corect:

- *Ia zis mamei că v-a merge la școală cu colegi săi.*

○ Varianta corectă:

- *Î-i place să scrie sa-u să citească povești.*

○ Varianta corectă:

3. Numărăm și potrivim! Desparte în silabe cuvintele de mai jos, notează numărul de silabe în prima căsuță și încercuiește vocalele din prima silabă:

- *învățătoare* = _____ --- [_] silabe
- *creion* = _____ -- [_] silabe
- *toamnă* = _____ -- [_] silabe

 Sfatul Bufniței Înțelepte: Nu uita! „S-au” se scrie cu cratimă atunci când exprimă o acțiune (ex: *ei s-au pregătit*). „Sau” se scrie legat când înseamnă „ori” (ex: *pere sau mere*).

Unitatea 1 – Substantivul (Prietenul lucrurilor)

Reținem! Substantivul este partea de vorbire care denumește ființe, lucruri, fenomene ale naturii, stări sau acțiuni. Substantivele pot fi **comune** (școală, băiat) sau **proprie** (Matei, România).

1. Colorează cu albastru substantivele comune și cu verde substantivele proprii din lista următoare:

- băiat • Maria • munte • Carpați • cățel • Grivei • oraș • București • bancă • Dunărea

2. Completează tabelul de mai jos, trecând substantivele date la numărul potrivit:

Cuvinte: caiet, rândunici, flori, creion, ghiozdane, învățătoare.

Substantiv la numărul singular (unul singur)	Substantiv la numărul plural (mai multe)
<i>Exemplu: casă</i>	<i>Exemplu: case</i>
1. _____	1. _____
2. _____	2. _____
3. _____	3. _____

3. Joc de creație: Alcătuiește o propoziție din 5 cuvinte, în care cel puțin 3 cuvinte să fie substantive. Subliniază-le!

- _____

Unitatea 1 – Textul narativ și Planul de idei

1. Citește cu atenție povestea de mai jos:

Cheia secretă a cunoașterii

după un text de Andrei Mureșan

În prima zi de școală, pe banca Mariei se afla o cutie mică din lemn, legată cu o panglică sidefată. Alături, un bilet scria: „*Deschide-mă doar după ce clopoțelul sună de ieșire*”. Curiozitatea fetei creștea cu fiecare minut. Colegul ei, Vlad, își mija ochii încercând să ghicească ce se ascunde înăuntru. „Cred că sunt dulciuri magice!”, a șoptit el.

Când în sfârșit s-a sunat, Maria a dezlegat febril panglica. În cutie nu erau bomboane, ci o cheie veche din bronz și o busolă digitală. Pe fundul cutiei stătea scris un mesaj: „*Cunoașterea este o călătorie. Cheia deschide biblioteca școlii, iar busola vă arată drumul spre cele mai frumoase povești.*”

Din acea zi, cei doi prieteni au înțeles că adevărata magie se află ascunsă printre rafturile cu cărți.

Înțelegerea textului

2. Răspunde scurt, pe spațiile liniate, bazându-te pe textul citit:

- a) Unde se afla cutia de lemn și cum era decorată?

○ Răspuns:

- b) Ce credea Vlad că se află în interiorul cutiei?

○ Răspuns:

- c) Ce au găsit copiii, de fapt, când au deschis cutia?

○ *Răspuns:*

3. Planul simplu de idei. Unește prin săgeți fiecare fragment cu ideea principală potrivită:

Fragment	Idee principală
Fragmentul 1: De la început până la „...ce se ascunde înăuntru.”	• Copiii descoperă o cheie, o busolă și un mesaj despre lectură.
Fragmentul 2: De la „Cred că sunt...” până la sfârșit.	• Maria găsește pe bancă o cutie misterioasă cu un bilet.

Genul Substantivului (Detectivul de cuvinte)

Reținem! Substantivele au trei genuri:

- **Masculin:** se numără *un - doi* (un băiat - doi băieți)
- **Feminin:** se numără *o - două* (o bancă - două bănci)
- **Neutru:** se numără *un - două* (un ghiozdan - două ghiozdane)

1. Ajută-l pe Vlad să sorteze substantivele din textul „Cheia secretă”. Pune-le în tabelul de mai jos, la genul corect:

Cuvinte: bancă, bilet, clopoțel, cutie, băiat, raft, poveste, bronz.

Genul Masculin (un - doi)	Genul Feminin (o - două)	Genul Neutru (un - două)
<i>Ex: clopoșel</i>	<i>Ex: bancă</i>	<i>Ex: bilet</i>
1. _____	1. _____	1. _____
2. _____	2. _____	2. _____

2. Schimbă genul! Transformă substantivele după model:

- *Model (feminin – masculin* o colegă - un coleg)
- o învățătoare - _____
- o prietenă - _____
- o autoare - _____

Atelierul de scriere – Textul creativ

3. Privește imaginea din mintea ta sugerată de textul citit și imaginează-ți că ești al treilea personaj din poveste.

Scrie un text scurt (4-5 enunțuri) în care să povestești ce carte ați deschis voi, cei trei prieteni, folosind cheia de bronz în biblioteca școlii.

- *Dă-i un titlu captivant.*
- *Folosește cel puțin un substantiv la genul masculin și unul la genul neutru.*

Titlu: _____

- **Verifică-te singur:** Am scris cu alineat? [] Am pus punct la sfârșitul propozițiilor? []

Recapitulează și Verifică-te! (Unitatea 1)

1. Test-fulger. Alege varianta corectă prin încercuire:

- Alineatul se folosește atunci când:
 - a) Schimbăm ideea sau trecem la un nou fragment.
 - b) Nu mai avem spațiu pe rând.
- Cuvântul „România” este un substantiv:
 - a) Comun
 - b) Propriu
- Substantivul „creioane” are genul:
 - a) Masculin
 - b) Neutru

2. Unește cuvintele cu aceeași formă, dar cu înțeles diferit (omonele) cu explicația lor corectă:

Cuvântul	Înțelesul 1	Înțelesul 2
bancă	• Obiect de mobilier școlar	• Instituție unde se păstrează banii
toc	• Obiect pentru păstrarea ochelarilor	• Partea din spate a pantofului

Unitatea 2 – Toamna ruginie. Textul narativ

1. Citește cu atenție fragmentul următor:

Valsul frunzelor de aur

după Elena Farago

Toamna a sosit tiptil, îmbrăcată într-o rochie țesută din raze de soare palid și frunze uscate. Ea a suflat ușor peste pădure, iar arborii au început să își lepede podoabele.

Un pui de stejar, încă verde, se încăpățâna să își țină frunzele strâns.

— De ce te temi? l-a întrebat vântul din nord, foșnind printre ramuri.

— Nu vreau să rămân dezbrăcat în fața iernii! a răspuns puiul de stejar cu glas tremurat.

Atunci, o frunză bătrână și aurie i-a șoptit de sus:

— Nu te întrista, micuțule! Noi nu plecăm de tot. Ne lăsăm la pământ ca să îi ținem cald pământului, iar la primăvară ne vom întoarce sub o altă formă. Ea s-a desprins și a început să danseze în aer un vals amețitor.

Înțelegerea textului

2. Răspunde la întrebări folosind informațiile din text:

- a) Din ce era țesută rochia Toamnei?

○ *Răspuns:*

- b) De ce nu voia puiul de stejar să își lase frunzele să cadă?

○ *Răspuns:*

- **c)** Ce rol au frunzele căzute la pământ, conform explicației frunzei bătrâne?

○ *Răspuns:*

3. Creativitate: Găsește în text două însușiri (adjective) pentru cuvintele date:

- rochie: _____
- frunză: _____

Pronumele Personal (Înlocuitorul magic)

Reținem! Pronumele personal este partea de vorbire care înlocuiește un substantiv (pentru a evita repetarea lui).

- **Persoana I** (cel care vorbește): *eu* (singular), *noi* (plural)
- **Persoana a II-a** (cu care se vorbește): *tu* (singular), *voi* (plural)
- **Persoana a III-a** (despre care se vorbește): *el, ea* (singular), *ei, ele* (plural)

1. Înlocuiește substantivele îngroșate cu pronumele personale potrivite:

- *Model:* **Toamna** a sosit. **Ea** a sosit.
- **Puiul de stejar** tremura. tremura.
- **Arborii** își pierd frunzele. își pierd frunzele.
- **Maria și Vlad** citesc o poveste. citesc o poveste.

2. Pune în casetă pronumele corect (Eu, Tu, El, Noi, Voi, Ei):

- [_____] adunăm frunze colorate pentru ierbar.
- [_____] plecați la școală în fiecare dimineață?

- [_____] ești cel mai bun prieten al meu.

Pronumele personal de politețe (Codul bunelor maniere în vorbire)

Reținem! Atunci când vorbim cu persoane mai în vârstă sau cărora vrem să le arătăm un respect deosebit (profesori, medici, vecini), nu folosim „tu” sau „voi”, ci **pronumele personal de politețe**:

- La singular: **dumneata** (respect mediu), **dumneavoastră** (respect deplin)
- La plural: **dumneavoastră**
- Despre alte persoane: **dumnealui** (despre el), **dumneaiei** (despre ea), **dumnealor** (despre ei/ele).

1. Transformă dialogul de mai jos dintr-unul familial într-unul politicos, înlocuind cuvintele subliniate:

— Tu ce faci aici, Matei? l-a întrebat bunicul.

— Îl aștept pe domnul profesor. El mi-a promis o carte.

- *Varianta politicoasă:*

- — _____ ce faceți aici, Matei? l-a întrebat vecinul.

- — Îl aștept pe domnul profesor. _____ mi-a promis o carte.

2. Adevărat (A) sau Fals (F)?

- Cuvântul „dumneavoastră” se scrie întotdeauna legat. []
- Folosim pronumele „dumnealui” când vorbim direct cu doamna învățătoare. []
- Pronumele de politețe ne ajută să fim mai respectuoși. []

Recapitulează și Verifică-te! (Unitatea 2)

1. Citește enunțul și încercuiește toate pronumele (personale și de politețe):

„Noi am plecat la plimbare prin parc, iar acolo ne-am întâlnit cu dumneaei. Ea ne-a arătat unde cresc cele mai frumoase crizanteme, iar voi ați privit uimiți.”

2. Provocare cu capcane! Corectează greșelile din textul de mai jos:

Ieri, m-am întâlnit cu ia la școală. Noii ia-m spus că dânsa este o doamnă deosebită.

- *Scrie varianta corectă aici:*

3. Schimbă tabăra! Rescrie propozițiile următoare, transformând pronumele personale de la numărul singular la numărul plural (fă și modificările necesare ale verbelor):

- *Model: Eu am cules o frunză ruginie. Noi am cules o frunză ruginie.*
- *Tu ai privit dansul vântului de toamnă.*

- *Ea a așezat dovleacul pe băncuța din curte.*

4. Careul cu pronume ascunse. Descoperă „intrușii”! În textul de mai jos s-au rătăcit trei pronume personale de politețe. Găsește-le, încercuiește-le și scrie-le pe liniile de mai jos:

„În livadă, bunicul strângea merele coapte în coșuri mari. Matei i-a spus dânsului:

— Dumneata ai obosit, bunicule! Lasă-mă pe mine și pe doamna învățătoare să te ajutăm. Dumneaei va culege roadele de pe crengile de jos, iar eu le voi sorta. Când va sosi și unchiul, îi voi spune și dumnealui să ne sprijine.”

- *Cele 3 pronume de politețe descoperite sunt:*

1. _____

2. _____

3. _____

Unitatea 3 – În lumea cunoașterii. Textul informativ

1. Citește cu atenție textul de mai jos pentru a afla informații reale din natură:

Cum comunică arborii între ei?

Deși par singuratici, arborii dintr-o pădure sunt conectați într-o rețea subterană uriașă, supranumită de savanți „Wood Wide Web”. Prin intermediul rădăcinilor și al unor ciuperci microscopice, copacii pot schimba între ei hrană (zahăr) și informații.

Oamenii de știință au descoperit că, dacă un atac de insecte dăunează unui stejar, acesta trimite semnale de alarmă chimice prin rădăcini către vecinii săi. La primirea mesajului, ceilalți arbori își modifică imediat substanțele din frunze, făcându-le amare sau toxice pentru insecte. Astfel, pădurea se apără ca un singur organism. Arborii bătrâni, numiți „arbori-mamă”, își hrănesc în mod special puii din apropiere, trimițându-le nutrienți prin pământ atunci când aceștia nu primesc destulă lumină solară.

Explorarea textului informativ și Introducere în Verb

2. Completează fișa de cercetător pe baza textului științific de la pagina 14:

- Numele rețelei subterane:

-

- Ce schimbă arborii între ei?

-

- Cum reacționează copacii când primesc un semnal de alarmă?

-

3. Treceam la acțiune! Ce este verbul?

Reținem! Verbul este partea de vorbire care exprimă o **acțiune** (*a scrie, a alerga*), o **stare** (**a sta, a se bucura**) sau **existența** (*a fi, a se afla*).

Găsește în primele două rânduri ale textului „Cum comunică arborii între ei?” trei verbe care arată ce fac personajele noastre verzi și notează-le mai jos:

1. _____
2. _____
3. _____

Timpurile Verbului (Călătoria în timp a acțiunilor)

Reținem! Verbul își schimbă forma în funcție de momentul în care se petrece acțiunea:

- **Timpul prezent:** acțiunea se petrece acum, în momentul vorbirii (ex: *arborii comunică*).
- **Timpul trecut:** acțiunea s-a petrecut înainte de momentul vorbirii (ex: *savanții au descoperit*).
- **Timpul viitor:** acțiunea se va petrece după momentul vorbirii (ex: *pădurea se va apăra*).

1. Ajută-l pe robotul Cronos să repare mașina timpului! Pune verbul „a citi” la timpul potrivit pentru fiecare personaj:

- Ieri, eu am _____ o enciclopedie despre natură. (*Trecut*)
- Acum, tu _____ instrucțiunile de salvare. (*Prezent*)
- Măine, noi vom _____ un text despre spațiul cosmic. (*Viitor*)
- Săptămâna trecută, voi ați _____ o poveste minunată despre constelații. (*Trecut*)
- Peste câteva minute, el va _____ un articol interesant despre meteoriți. (*Viitor*)

2. Transformă verbele de la prezent la trecut și viitor, după model:

Prezent (Acum)	Trecut (Ieri)	Viitor (Mâine)
<i>el scrie</i>	<i>el a scris</i>	<i>el va scrie</i>
ea înțelege	_____	_____
ei ajută	_____	_____

Persoana și Numărul Verbului

Reținem! Verbul se acordă în persoană și număr cu pronumele personal care face acțiunea (ex: *Eu merg, Voi mergeți*).

1. Unește prin săgeți verbul cu pronumele personal potrivit:

- Eu • • vorbiți politicos
- Tu • • salvăm pădurea
- Noi • • ascultă mesajul
- Voi • • descopăr secrete

2. Schimbă numărul verbelor! Dacă sunt la singular, trece-le la plural, și invers:

- *Model:* el a aflat ---- ei au aflat
- eu vorbesc --- noi _____
- voi veți scrie --- tu _____
- ele au strigat --- ea _____

Recapitulează și Verifică-te! (Unitatea 3)

1. Identifică greșelile de scriere din enunțurile următoare și rescrie-le corect:

- *Copii vor merge mâine să viziteze laboratoarele de cercetare.*

○ Varianta corectă:

- *Noi va-m explicat cum comunică arbori prin rădăcină.*

○ Varianta corectă:

2. Care este intrusul? Taie cu o linie orizontală cuvântul care NU este un verb:

- a alerga • a gândi • frumos • a fi • a trimite • a proteja

3. Detectivul timpului. Colorează caseta potrivită pentru a arăta când se petrece acțiunea fiecărui verb:

- *Savanții vor cerceta viața plantelor* . [TRECUT] [PREZENT] [VIITOR]

- *Acum noi înțelegem secretul pădurii.* [TRECUT] [PREZENT] [VIITOR]

- *Copacii au trimis mesaje prin rădăcini.* [TRECUT] [PREZENT] [VIITOR]

4. Constructorul de propoziții. Ia verbul „a citi” și transformă-l după următoarele indicii:

- Timpul: Viitor (ceea ce se va întâmpla mâine)

- Persoana: a II-a

- Numărul: Plural (adică acțiunea este făcută de „Voi”)

- a) Forma verbului la viitor este: *Voi* _____

- b) Alcătuiește o propoziție cu această formă descoperită:
-

✱ **Provocarea geniilor:** Alcătuiește o propoziție în care verbul „a fi” să fie la timpul viitor, persoana I, numărul plural:

Unitatea 4 – Iarna pe uliță. Textul descriptiv

1. Citește cu atenție textul decorat cu fulgi de nea:

Castelul de gheață al naturii

după Vasile Alecsandri

Din văzduh, norii cernuți au presărat peste pământ miliarde de steluțe argintii. Câmpia lungă se întinde acum ca o masă imensă de cristal, strălucind sub razele pale ale soarelui de iarnă.

Sătucul din vale pare adormit sub căciulile uriașe de nea care acoperă casele. Copacii golași, îmbrăcați peste noapte în haine grele de promoroacă, par niște străjeri de porțelan alb. Pe uliță, aerul este curat și înghețat, iar liniștea este întreruptă doar, din când în când, de trosnetul crengilor bătrâne și de râsetele copiilor care scot săniile la raport.

Înțelegerea textului descriptiv și Tabloul de iarnă

1. Răspunde în scris, folosind cuvinte din textul „Castelul de gheață al naturii” :

- a) Cu ce este asemănată câmpia lungă acoperită de zăpadă?

○ *Răspuns:*

- b) Ce fel de „căciuli” au primit casele din sătuc?

○ *Răspuns:*

- c) Ce anume întrerupe liniștea de pe uliță?

○ *Răspuns:*

○

2. Arta cuvintelor: Identifică în text structurile (expresiile) care descriu:

- *Zăpada / Fulgii:* _____
- *Copacii:* _____

Adjectivul (Hainele colorate ale cuvintelor)

Reținem! Adjectivul este partea de vorbire care exprimă **însușiri** ale obiectelor, ființelor sau fenomenelor ale naturii. El răspunde la întrebările: *ce fel de?*, *care?*. Adjectivul determină (însoțește) mereu un substantiv.

1. Combină substantivele cu adjectivele potrivite din text printr-o săgeată:

- steluțe • • golași
- soare • • argintii
- copaci • • pale
- crengi • • bătrâne

2. Detectivul de însușiri: Găsește însușiri opuse (antonime) pentru următoarele adjective:

- aer *înghețat* --- aer _____
- crengi *bătrâne* --- crengi _____
- haine *grele* --- haine _____

Acordul Adjectivului cu Substantivul

⚠ Regula de Aur: Adjectivul este un „cameleon”. El își schimbă **genul** și **numărul** după substantivul pe care îl însoțește! (ex: *băiat harnic* - *fată harnică* - *băieți harnici*).

1. Corectează greșelile de acord din propozițiile de mai jos și rescrie-le corect:

- *Fulgii argintiu cădeau din norii cenușie.*
 - *Varianta corectă:*

- *Pe ulița înghețată se auzeau râsete voioși.*

○ *Varianta corectă:*

2. Schimbă topica (locul)! Pune adjectivul înaintea substantivului, după model:

- *Model: zăpadă albă ---alba zăpadă*
- soare palid --- _____ soare
- luna strălucitoare --- _____ lună
- codri bătrâni --- _____ codri

Atelierul de pictură prin cuvinte (Textul descriptiv)

3. Devino un scriitor-peisagist! Privește pe fereastra imaginației tale și descrie un om de zăpadă pe care l-ai construit cu prietenii tăi pe uliță.

Scrie un text scurt (5 enunțuri) în care să folosești:

- Cel puțin 3 adjective care exprimă culori sau forme.
- Un titlu ales de tine.

Titlu: _____

- **Autoevaluare:** Am folosit cuvinte expresive și adjective potrivite? []

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Unitatea 4 – Marea recapitulare a părților de vorbire

□ Harta Minții (Pe scurt):

- **Substantivul** ----- *Cine/Ce este?* (numește obiecte, ființe)
- **Adjectivul** ----- *Cum este?* (arată însușiri)
- **Pronumele** ----- *Cine înlocuiește?* (ține locul substantivului)
- **Verbul** ----- *Ce face?* (arată acțiunea, starea)

1. Analizează cuvintele evidențiate din textul următor, completând tabelul de mai jos:

„Vlad citește o carte **interesantă**. **El** **zâmbeste** bucuros.”

Cuvântul evidențiat	Partea de vorbire	Genul (dacă are)	Numărul
Vlad	Substantiv propriu	Masculin	Singular
interesantă			
El			
zâmbeste			

Exerciții distractive de sinteză

2. Intrusul din text. În fiecare serie de cuvinte de mai jos s-a rătăcit un „intrus” (un cuvânt care aparține altei părți de vorbire). Identifică intrusul, taie-l cu o linie orizontală și scrie în paranteză ce parte de vorbire este de fapt, după model:

- Model: carte • școală • ~aleargă~ • munte ----- (este verb)
- a) frumos • mare • zapadă • harnic ----- (este _____)
- b) citește • povestește • scrie • ei ----- (este _____)
- c) eu • dânsul • casă • voi ----- (este _____)
- d) bancă • cântă • rucsac • penar ----- (este _____)

3. Schimbă formele! Pune adjectivul „harnic” pe lângă următoarele cuvinte, realizând acordul corect:

- fată _____ • băieți _____ • albine _____

4. Identifică rapid! Scrie în dreptul fiecărui cuvânt îngroșat ce parte de vorbire este (substantiv, adjectiv, pronume sau verb):

- a) **Elevii** învață. ----- _____
- b) Ei sunt **harnici**. ----- _____
- c) Copiii **scriu**. ----- _____
- d) **Noi** citim. ----- _____

EVALUARE FINALĂ – Partea I (Călătorul prin text)

1. Citește cu atenție textul următor:

O poveste fără sfârșit

Lumina caldă a verii bătea din nou la fereastră. În pragul clasei, Maria, Vlad și Matei priveau banca lor preferată. Pe masă nu mai era nicio cutie misterioasă, ci doar un caiet cu pagini complet albe.

— Cine va scrie în el? a întrebat Matei, mângâind coperta fină.

— Noi! a răspuns Maria cu ochii strălucind. Clasa a patra s-a terminat, dar povestea noastră continuă în vacanță. Vom scrie în fiecare zi câte o linie despre jocurile noastre.

Băieții au încuviințat dând din cap, iar vântul cald a răsfoit ușor prima pagină.

2. Răspunde la cerințe pe baza textului:

- a) Ce au găsit copiii pe bancă în locul cutiei misterioase?

○ Răspuns:

- b) Ce au hotărât copiii să facă în timpul vacanței?

○ Răspuns:

3. Identifică în text și notează:

- Un substantiv propriu la genul feminin: _____
- Un pronume personal de persoana I, numărul plural: _____
- Un verb la timpul trecut: _____
- Un adjectiv care arată o culoare: _____

4. Pune verbele din paranteză la timpul și persoana potrivită:

- Copiii (*a dori*) _____ să citească multe cărți în vacanță. (*Prezent*)
- Ieri, noi (*a scrie*) _____ ultima pagină din auxiliar. (*Trecut*)
- Măine, soarele (*a străluci*) _____ pe cerul senin. (*Viitor*)

5. Desparte în silabe cuvintele: „poveste” (_____) și „fereastră” (_____).

6. Scrie o mini-compunere (6-8 enunțuri) cu titlul „Planurile mele de vacanță”.

În textul tău, folosește:

- Cel puțin două verbe la **timpul viitor** (pentru a arăta ce vei face).
- Cel puțin două **adjective** care să descrie locurile pe care vrei să le vizitezi.
- Respectă structura unui text: *Introducere, Cuprins și Încheiere* (lasă alineat la fiecare).

Titlu: _____

Bifează dacă ai respectat regulile:

- ☐ Am scris titlul în mijlocul rândului.
- ☐ Am folosit alineate.
- ☐ Am verificat ortografia (scrierea corectă a cuvintelor).

Jurnalul de Succes & Diploma Campionului

1. Completează sincer harta realizărilor tale la limba română în clasa a IV-a:

- *Lecția mea preferată a fost:*

- *Partea de vorbire pe care o stăpânesc cel mai bine este:* _____

- *La ce simt că mai am puțin de exersat:* _____

DIPLOMĂ DE MERIT

Se acordă cu mândrie elevului/elevei:

din clasa a IV-a, pentru finalizarea cu succes a paginilor de provocări, lectură și gramatică din prezentul auxiliar.

Semnătura învățătoarei: _____

Data: _____ / _____ / 2026

(Aici poți desena sau lipi o bulină cu personajul tău preferat din auxiliar!)